

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาดใหญ่

ที่ นม ๙๖๑๑๑/ วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง รายงานผลโครงการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานส่วนตำบลลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาดใหญ่

ตามที่ สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาดใหญ่ ได้จัดโครงการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาฯ พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง เพื่อปลูกจิตสำนึก ให้มีคุณธรรมจริยธรรม เข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ให้มีจิตสาธารณะ ประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดี สร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัว ประชาชน และประเทศชาติ สร้างสำนึกในการทำความดี รู้จักการให้ การเสียสละและการบำเพ็ญสาธารณภัยประโยชน์ร่วมกัน เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๗ ณ วัดบ้านดอนเต็ง ตำบลหนองตาดใหญ่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา นั้น

บัดนี้ การดำเนินโครงการดังกล่าวได้เสร็จสิ้นไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาดใหญ่ จึงขอรายงานผลโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาฯ พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ ดังรายละเอียดโครงการที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางศิริลักษณ์ แสนศรี)

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

(นางนิภา อามาศย์)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ รักษาการแทน

หัวหน้าสำนักปลัด อบต.

ความเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

(ลงชื่อ)

(นางสุภัทสร่า คัมภีรา)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาดใหญ่

ความเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(ลงชื่อ)

(นายธีรพงษ์ แสนศรี)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตาดใหญ่

เนื้อหาในการอบรม

หัวข้อเรื่อง “ข้าราชการยุคใหม่ ที่ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม มีคุณธรรมและจริยธรรม มีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจในการดำรงชีวิตและการทำงาน”

หลักธรรมคำสอนของศาสนาพุทธ

ศาสนาทุกศาสนามีหลักธรรมคำสอนเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของศาสนิกชน โดยทุก ศาสนามีเป้าหมายเดียวกันคือ “มุ่งให้ทุกคนมีธรรมะ มีคุณธรรม และสอนให้คนเป็นคนดี” ดังนั้น ศาสนาแต่ละศาสนาจึงมีหลักธรรมคำสอนของตนเอง เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

หลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา

ศาสนาพุทธมีหลักธรรมคำสอนที่พุทธศาสนิกชนยึดถือ และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต หลายประการ ได้แก่ อริยสัจ ๔ ทิฏฐิ ๖ ธรรมคุณ ๖ สัมปยุตธรรม ๗ อิทธิบาท ๔ อบายมุข ๖ เป็นต้น

อริยสัจ ๔ คือ ความจริงสูงสุดยอซึ่งพระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้และ ได้ แสดงต่อจาก โอวาทปาติโมกข์ ความจริงสูงสุดยออันประเสริฐ มี ๔ ประการ ได้แก่

๑. ทุกข์ ความไม่สบายกายไม่สบายใจ ทำให้เกิดปัญหาแก่ การดำเนินชีวิต แบ่งเป็น ๒ ประเภท ใหญ่ๆ คือ สภาวะทุกข์ หมายถึง ทุกข์ประจำที่เป็นไปตามธรรมชาติคือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ปกิณณกทุกข์ หมายถึง ทุกข์จร ที่อาจเกิดขึ้นเพราะเหตุต่าง ๆ เช่น ความเศร้าโศก น้อยใจ ตรอมใจ เจ็บป่วยไม่สบายกาย การประสบกับสิ่งที่ไม่รัก การพลัดพรากจากสิ่งที่รัก และความไม่สมปรารถนา

๒. สมุทัย สาเหตุที่ทำให้เกิดความทุกข์ ได้แก่ ตัณหา (ความอยาก) มี ๓ ลักษณะคือ

(๑) กามตัณหา คือ ความอยากได้ อยากมี อยากเป็นในสิ่งที่ไม่เคยได้ ไม่เคยมี และ ไม่เคยเป็น

(๒) ภวตัณหา หมายถึง ความอยากให้คงอยู่ เช่น เกียรติยศ ชื่อเสียง อำนาจ คำสรรเสริญ อยากให้สิ่งเหล่านั้น ดำรงอยู่กับตนเองตลอดไป

(๓) วิภวตัณหา หมายถึง ความไม่อยากรมี ไม่อยากเป็น เช่น ความไม่พอใจในสถานะ ที่ตนมีอยู่ เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๓. นิโรธ หมายถึง ความดับทุกข์คือ การละตัณหา ๓ ประการดังกล่าว เมื่อละต้นเหตุของทุกข์ เสียได้ ความทุกข์ย่อมไม่มี

๔. มรรค หมายถึง วิธีดับทุกข์ เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อที่จะละตัณหาซึ่งเป็นต้นเหตุของทุกข์ มี ๘ ประการดังนี้

มรรค ๘ (แนวทางดับทุกข์ มี ๘ ประการดังนี้)

(๑) สัมมาทิฐิ (ความเห็นชอบ) ได้แก่ การมีความเห็นที่ถูกต้อง เช่น ยอมรับเรื่องบาป บุญ กรรมดี กรรมชั่ว ขาติและชาติหน้า ในระดับที่ละเอียดอ่อนขึ้นไปอีกคือ ความเข้าใจในอริยสัจ ๔

(๒) สัมมาสังกัปปะ (ความดำริชอบ) ได้แก่ การคิดเพื่อที่จะให้จิตใจของตนเองเป็นอิสระคือ คิดปลีกตัวออกจากกาม ไม่ตกเป็นทาสของรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส จนเกินไป ไม่คิดพยายาบาท และ ประการสุดท้ายคือ ไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่น

(๓) สัมมาวาจา (วาจาชอบ) การเว้นจากวจีหุจจิต ๔ คือ เว้นจากการพูดเท็จ (มุสาวาจา) เว้นจากการพูดส่อเสียด (ปิสุณาวาจา) เว้นจากการพูดคำหยาบ (ผรุสวาจา) เว้นจากการพูด เพ้อเจ้อ ไร้สาระ (สัมผัปปลาปวาจา)

(๔) สัมมากัมมันตะ (การกระทำชอบ) ได้แก่ การงดเว้นจากกายหุจจิต คือ การไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ และไม่ประพฤติ ผิดในกาม

(๕) สัมมาอาชีวะ (การเลี้ยงชีวิตชอบ) ได้แก่ การประกอบอาชีพที่ไม่ผิดศีลธรรมและ ไม่เบียดเบียน ผู้อื่น รวมความไปถึง การไม่อยู่เฉย ๆ โดยไร้ประโยชน์ ต้องเป็นผู้ที่ทำงานประกอบอาชีพ

(๖) สัมมาวายามะ (ความเพียรชอบ) ได้แก่ การเพียรระวังไม่ให้ความชั่วเกิดขึ้น หรือเพียรขจัดความชั่วที่ได้เกิดขึ้นแล้ว เพียรสร้างความดีให้เกิดขึ้น และเพียรรักษาความดีที่มีอยู่แล้วให้คงอยู่ ตลอดไป

(๗) สัมมาสติ (ความระลึกชอบ) คือ การกำหนดรู้พฤติกรรมของจิต ระลึกได้ตลอดเวลาว่าตนเองกำลังคิดอะไร ทำอะไร ไม่เป็นคนใจลอย ไม่ประสาธ มีความรอบคอบ

(๘) สัมมาสมาธิ (ความตั้งใจชอบ) ได้แก่ การตั้งจิตให้มั่นคง สามารถควบคุมอารมณ์ได้จนกระทั่งสามารถบังคับจิตใจ ให้หยุดนิ่งอยู่กับอารมณ์อันเดียวทิศ ๖

ทิศ ๖ หรือการปฏิบัติชอบระหว่างบุคคลผู้มีอุปการะคุณต่อกัน ๖ พวกคือ

สัปปริสธรรม ๗

สัปปริสธรรม ๗ คือ หลักธรรมของคนดีหรือหลักธรรมของสัตตบุรุษ ๗ ประการ ได้แก่ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักปฏิบัติ และรู้จักบุคคล

๑. รู้จักเหตุหรืออัมมัญญา หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักเหตุ รู้จักวิเคราะห์หาสาเหตุ ของสิ่งต่าง ๆ

๒. รู้จักผลหรืออัตถัญญา หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ

๓. รู้จักตนหรืออัตตัญญา หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักตน ทั้งในด้านความรู้ คุณธรรม และความสามารถ

๔. รู้จักประมาณหรือมัตตัญญา หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักประมาณ รู้จักหลักของความ พอดี การดำเนินชีวิต พอเหมาะพอควร

๕. รู้จักกาลเวลาหรือกาลัญญา หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลา รู้จักเวลาไหนควรทำอะไร แล้วปฏิบัติให้เหมาะสม กับเวลานั้น ๆ

๖. รู้จักปฏิบัติหรือปรัสนัญญา หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักปฏิบัติ การปรับตน และแก้ไขตน ให้เหมาะสมกับสภาพของ กลุ่มและชุมชน

๗. รู้จักบุคคลหรือนุคคลัญญา หมายถึง ความเป็นผู้รู้จักปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกันการที่ บุคคลใดนำเอาหลักสัปปริสธรรม ๗ มาใช้ในการดำเนินชีวิต จะช่วยให้ ชีวิตพบกับความสุขในชีวิตได้

อิทธิบาท ๔ คือ หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งกิจการ มี ๔ ประการคือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

๑. ฉันทะ คือ ความพอใจ ใฝ่รัก ใฝ่หาความรู้ และใฝ่สร้างสรรค์

๒. วิริยะ คือ ความเพียรพยายาม มีความอดทนไม่ท้อถอย

๓. จิตตะ คือ ความเอาใจใส่และตั้งใจแน่วแน่ในการทำงาน

๔. วิมังสา คือ ความหมั่นใช้ปัญญาและสติในการตรวจตราและคิดไตร่ตรอง

กุศลกรรมบท ๑๐ เป็นหนทางแห่งการทำความดีงาม ทางแห่งกุศลซึ่งเป็นหนทางนำไปสู่ความสุข ความเจริญ แบ่งออกเป็น ๓ ทางคือ กายกรรม ๓ วจีกรรม ๔ และมโนกรรม ๓

๑. กายกรรม ๓ หมายถึง ความประพฤติดีที่แสดงออกทางกาย ๓ ประการ ได้แก่

(๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์ คือ การละเว้นจากการฆ่าสัตว์ การเบียดเบียนกัน เป็นผู้มีเมตตา กรุณา

(๒) เว้นจากการลักทรัพย์ คือ ละเว้นจากการลักขโมย เคารพในสิทธิของผู้อื่น ไม่หยิบฉวย เอาของคนอื่นมาเป็นของตน

(๓) เว้นจากการประพฤติดีในกาม คือ การไม่ล่วงละเมิดสามีหรือภรรยาผู้อื่น ไม่ล่วง ละเมิด ประเวณีทางเพศ

๒. วจีกรรม ๓ หมายถึง การเป็นผู้มีความประพฤติดีที่แสดงออกทางวาจา ๔ ประการ ได้แก่

(๑) เว้นจากการพูดเท็จ คือ พูดแต่ความจริง ไม่พูดโกหก หลอกลวง

(๒) เว้นจากการพูดส่อเสียด คือ พูดแต่ในสิ่งที่ทำให้เกิดความสามัคคี กลมเกลียว ไม่พูดจา ในสิ่งที่ก่อให้เกิดความ แตกแยก แตกร้าว

(๓) เว้นจากการพูดคำหยาบ คือ พูดแต่คำสุภาพ อ่อนหวาน อ่อนโยน กับบุคคลอื่นทั้ง ต่อหน้า และลับหลัง

(๔) เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ คือพูดแต่ความจริง มีเหตุผลเน้นเนื้อหาสาระที่เป็น ประโยชน์ พูดแต่สิ่งที่จำเป็นและพูดถูกกาลเทศะ

๓. มโนกรรม ๓ หมายถึง ความประพฤติที่เกิดขึ้นในใจ ๓ ประการ ได้แก่

(๑) ไม่อยากได้ของของเขา คือ ไม่คิดจะโลภอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตน

(๒) ไม่พยาบาทปองร้ายผู้อื่น คือ มีจิตใจดี มีความปรารถนาดี อยากให้ผู้อื่นมีความสุข ความเจริญ

(๓) มีความเห็นที่ถูกต้อง คือ มีความเชื่อในเรื่องการทำความดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และมี ความเชื่อว่า ความพยายามเป็นหนทางแห่งความสำเร็จ

อกุศลกรรมบท ๑๐ เป็นหนทางแห่งการทำความชั่ว ความไม่ดี ๑๐ ประการ แบ่งออกเป็น ๓ ทางคือ กายกรรม ๓ วจีกรรม ๔ และมโนกรรม ๓

สังคหัตถุ ๔ เป็นหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาที่เป็นวิธีปฏิบัติเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจคนอื่นที่ยัง ไม่เคยรักใคร่นับถือ ให้เกิดความรัก ความนับถือ สังคหัตถุเป็นหลักธรรมที่ช่วยผูกไมตรีซึ่งกันและกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา

๑. ทาน คือ การให้ปันสิ่งของของตนให้แก่ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ เพื่อให้ประโยชน์แก่ผู้รับ การให้เป็นการยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน อย่างดียิ่ง เป็นการสงเคราะห์สมานน้ำใจกัน ผูกมิตรไมตรีกันให้ยั่งยืน

๒. ปิยวาจา คือ การเจรจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน พูดชวนให้คนอื่นเกิดความรักและ นับถือ คำพูดที่ตื้นช 얽มผูกใจคน ให้แน่นแฟ้นตลอดไป หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิด ความเข้าใจดี สมานสามัคคี ย่อมทำให้เกิดไมตรี ทำให้ รักใคร่นับถือและช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน

๓. อตถจริยา คือ การประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน คือช่วยเหลือด้วยแรงกายและ ขนขวาย ช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ ให้ลุล่วงไป เป็นคนไม่ดูดาย ช่วยให้เกิดสติสำนึกในความผิดชอบชั่วดี หรือช่วย แนะนำให้เกิดความรู้ ความสามารถในการ ประกอบอาชีพ

๔. สมานัตตตา คือ การวางตนเป็นปกติเสมอดันเสมอปลาย ไม่ถือตัวการวางตนให้ เหมาะสม กับฐานะของตนตามสภาพ ได้แก่ เป็นผู้ใหญ่ ผู้น้อย หรือผู้เสมอกัน เอาใจใส่ปฏิบัติตามฐานะ ผู้น้อย คารวะนอบน้อมยำเกรงผู้ใหญ่

อบายมุข ๖ คำว่าอบายมุข คือ หนทางแห่งความเสื่อม หรือหนทางแห่งความหายนะ ความฉิบหาย มี ๖ อย่าง ได้แก่

๑. การเป็นนักเลงผู้ใหญ่ หมายถึง การเป็นคนมีจิตใจเฝื่อนในเรื่องเพศ เป็นคนเจ้าชู้ ทำให้เสีย ทรัพย์สินเงินทอง สูญเสีย เวลาและเสียสุขภาพ

๒. การเป็นนักเลงสุรา หมายถึง ผู้ที่ดื่มสุราจนติดเป็นนิสัย การดื่มสุรานอกจากจะทำให้เสียเงิน ทองแล้ว ยังเสียสุขภาพ และบั่นทอนสติปัญญาอีกด้วย

๓. การเป็นนักเลงการพนัน หมายถึง ผู้ที่ชอบเล่นการพนันทุกชนิด การเล่นการพนันทำให้ เสียทรัพย์สิน เสียสุขภาพ การพนันไม่เคยทำให้ใครร่ำรวย มั่งมีเงินทองได้เลย

๔. การคบคนชั่วเป็นมิตร หมายถึง การคบคนไม่ดีหรือคนชั่ว คนชั่วมักชักชวนให้ทำในสิ่งที่ไม่ ถูกต้อง และอาจนำความเดือดร้อนมาสู่ตนเองและครอบครัว

๕. การเที่ยวดูการละเล่น หมายถึง ผู้ที่ชอบเที่ยวการละเล่นกลางคืน ทำให้เสียทรัพย์สินและ อาจทำให้เกิดการ ทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว

๖. เกียจคร้านทำงาน หมายถึง ผู้ไม่ชอบทำงาน ซี้เกียจ ไม่ขยันขันแข็ง

เบญจศีลเบญจธรรม คือ หลักธรรมที่ควรปฏิบัติควบคู่กัน มุ่งให้บุคคลทำความดี ละเว้นความชั่ว

โลกบาลหรือธรรมคัมภีร์ของโลกล เป็นหลักธรรมที่ช่วยให้มนุษย์ทุกคนในโลก อยู่กันอย่างมี ความสุข มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ มีคุณธรรมและทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ ประกอบด้วยหลักธรรม ๒ ประการ ได้แก่ หิริโอตตปปะ

๑. หิริ คือ ความละอายในลักษณะ ๓ ประการ แล้วไม่ทำความชั่ว (บาป) คือ

- (๑) ละอายแก่ใจ หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นในใจตนเองแล้วไม่ทำความชั่ว
- (๒) ละอายผู้อื่น หรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ แล้วไม่ทำความชั่ว
- (๓) ละอายต่อความชั่วที่ตนจะทำนั้นแล้วไม่ทำความชั่ว

๒. โอตตัปปะ คือ ความเกรงกลัว หมายถึง

- (๑) เกรงกลัวตนเอง ตีเตือนตนเองได้
- (๒) เกรงกลัวผู้อื่นแล้วไม่กล้าทำความชั่ว
- (๓) เกรงกลัวต่อผลของความชั่วที่จะเกิดขึ้นแก่ตน
- (๔) เกรงกลัวต่ออาญาของแผ่นดินแล้วไม่กล้าทำความชั่ว

กตัญญูกตเวทิตะ เป็นเครื่องหมายของคนดี คำว่า “กตัญญู” แปลว่า “การรู้คุณคน” ส่วนคำว่า “กตเวทิตะ” แปลว่า การตอบแทนผู้มีบุญคุณ กับเรา ดังนั้นคำว่า กตัญญูกตเวทิตะ จึงหมายถึง “การรู้คุณคนและตอบแทนผู้มีบุญคุณกับเรา” บุคคลผู้มีอุปการะคุณแก่คนเรานั้น มีมากมาย แบ่งกว้าง ๆ ได้ กลุ่มประกอบด้วย

- ๑. ทางสกุล ได้แก่ บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา เป็นต้น
- ๒. ทางการศึกษา ได้แก่ ครูบาอาจารย์ หรือบุคคลที่อบรมสั่งสอนเรา
- ๓. ทางการปกครอง ได้แก่ พระมหากษัตริย์และเชื้อพระวงศ์ทุกพระองค์
- ๔. ทางศาสนา ได้แก่ องค์พระศาสดาของทุกศาสนา

๕. ทางอื่น ได้แก่ ผู้มีอุปการะคุณทางอื่น เช่น เพื่อนฝูง เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นต้น

“ธรรมะ ๔ ประการนั้น ก็มีสัจจะ - ความจริงใจ มีทมะ - การบังคับตัวเอง ชันติ - ความ อุดหนุน อดทน จาคะ - บริจาคสิ่งที่ไม่ควรมียูในตน ก็เรียกว่า มีฆราวาสธรรมที่สมบูรณ์ จะเป็น เด็กก็ดี ผู้ใหญ่ก็ดี ผู้หญิงก็ดี ผู้ชายก็ดี คนหนุ่ม คนสาว คนแก่ คนเฒ่าก็ดี เป็นฆราวาสก็ดี เป็นพระเจ้า พระสงฆ์ก็ดี ล้วนแต่อาศัยธรรมะทั้ง ๔ อย่างนี้เป็นเครื่องกำจัดสิ่งไม่พึงปรารถนา ; แล้วมาทำให้เกิดสิ่งที่ พึงปรารถนาขึ้นอย่างครบถ้วน ก็เป็นอันว่าจะได้รับสิ่งที่ดีที่สุดเพิ่มขึ้น ๆ จน จะถึงสิ่งที่ดีที่สุด ที่สูงสุด ที่มนุษย์เราควรจะได้รับ”

หัวข้อเรื่อง “การสร้างสามัคคี ประองคอง ความร่วมมือร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสามารถ
ประสานประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานได้
อันจะนำมา ซึ่งประโยชน์สุขของชาติ และประชาชน”

สังคมไทยของเรามีความร่มเย็นเป็นสุขทุกคืนวันมาช้านาน มีความอบอุ่น เอื้อเฟื้อเกื้อหนุนกันมา จน
อยู่ในสายเลือดของความเป็นไทย คนไทยมีรอยยิ้ม มีเสียงหัวเราะร่วมกันอย่างมีความสุข มีพระพุทธศาสนาที่
บรรพบุรุษไทยได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมวิถีพุทธ มีวัฒนธรรมที่หล่อ
หลอมจากคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นฐานรองรับแต่แล้ววันหนึ่งคนไทยเราขัดแย้งกันเองทางด้านความคิด
ไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน ปัญหาความแตกแยกในสังคมไทยนี้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของบ้านเมือง ต่อความ
สงบสุขของประชาชน เชื่อมโยงไปถึงความมั่นคงของประเทศด้วยเราคนไทยทุกคนควรจะร่วมมือกันสร้างความ
สามัคคีปรองดองให้เกิดขึ้น มีความเคารพในความแตกต่างทางความคิด ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ
ศาสนา และร่วมมือร่วมใจกันเสียสละเพื่อส่วนรวม และใช้หลักคุณธรรมในการคิด ในการกระทำทุกๆ ด้าน เพื่อ
ประสานความสามัคคีปรองดองให้เกิดขึ้นประเทศไทยเราจะเป็นประเทศที่น่าอยู่ เพราะมีแต่คนดี คิดดี พูดดี
ทำดี เราควรร่วมกันพัฒนาสร้างสรรค์ชาติไทยให้เจริญรุ่งเรือง เพื่อซ่อมแซมสังคม และก้าวเดินต่อไปในสากล
อย่างมีความสุขแบบวิถีไทย

ความสามัคคีปรองดอง เป็นเรื่องที่ยึดโยงกับหลักพุทธธรรมในทางพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ การที่จะ
เสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง ควรอาศัยหลัก “สารานิยธรรม” เข้าช่วยสารานิยธรรม คือ ธรรมเป็นเหตุให้
ระลึกถึงกัน รักใคร่ กลมเกลียว เคารพนับถือ สงเคราะห์ช่วยเหลือเอื้ออาทรกัน มีความพร้อมเพรียงสามัคคีกัน
เป็นเอกภาพ ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน เป็นธรรมที่ทำให้ทุกคนนึกถึงกันและกัน ด้วยความชื่นชมยินดีในการ
ดำเนินชีวิตของคนเรา ย่อมต้องมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมห้อง เพื่อนร่วมงานร่วมชุมชน
ตลอดจนเพื่อนร่วมชาติ จะเกิดเป็นความสัมพันธ์อันดีที่เรียกว่า ความสามัคคี ได้นั้น ต้องอาศัยเหตุที่เรียกว่า สาร
านิยธรรม หรือธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน กระทำซึ่งความเคารพระหว่างกัน อยู่รวมกันในสังคมด้วยดี มี
ความสุขความสงบ ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง ทำร้ายกัน มี ๖ ประการ คือ

๑. เมตตาทายกรรม ทำอะไรทำด้วยเมตตาต่อกัน หมายถึง กระทำสิ่งใดก็ทำด้วยความปรารถนาดีต่อ
ผู้อื่น เช่น แสดงไมตรีจิต และหวังดีต่อมิตรสหายเพื่อนร่วมงาน บุคคลรอบข้าง โดยช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ด้วย
ความเต็มอกเต็มใจ พร้อมกับประพฤติตนอย่างสุภาพ สม่าเสมอ ให้ความเคารพและจริงใจต่อผู้อื่น แม้ในยาม
ต่อหน้าและลับหลัง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักสัมาคารวะ ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้องต่อกันเสมอ

๒. เมตตาวิจิตรกรรม พูดอะไรก็พูดด้วยเมตตาต่อกัน หมายถึง จะพูดอะไรก็พูดด้วยความปรารถนาดีต่อ
กัน รู้จักพูดให้กำลังใจกันและกัน ในยามที่มีใครต้องพบกับความทุกข์ ความผิดหวัง โดยที่ไม่พูดจาซ้ำเติมกัน ไม่
นินทาว่าร้าย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง พูดและทำในสิ่งที่ดีและมีประโยชน์

๓. เมตตาโมกกรรม คิดอะไรก็คิดด้วยเมตตาต่อกัน หมายถึง คิดสิ่งใดก็ให้คิดในสิ่งที่ดี คิดด้วยความ
ปรารถนาดีต่อกัน รักและเมตตาต่อกัน คิดแต่ในสิ่งที่จะสร้างสรรค์ต่อกัน ไม่อิจฉาริษยา ไม่คิดอคติ ไม่พยาบาท
ไม่โกรธแค้นเคืองกัน รู้จักให้อภัย และให้อภัยต่อกันและกันอยู่เสมอ ความสามัคคีประกอบด้วยเมตตาเป็น
พื้นฐานของการพูดและการคิด

๔. สาธารณโภคี แบ่งปันสิ่งที่ตนได้มาโดยชอบให้แก่กัน หมายถึง การรู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วย
ความยุติธรรม เป็นการกระจายผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งหากทำได้ ประชาชนจะเกิดความรัก ความ
สามัคคี และหวงแหนร่วมกัน ปกป้องพิทักษ์คุ้มครองผลประโยชน์ของส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่
เอารัดเอาเปรียบ และมีความเสมอภาคกัน เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันอยู่เสมอการแบ่งปันลาภ พระพุทธเจ้าทรงใช้
คำว่า “สาธารณโภคี” หมายถึง ทรัพย์สินของที่ใช้อุปโภคบริโภคอย่างใดอย่างหนึ่ง สาธารณะ คือ เปิดให้เป็น
ส่วนรวมกับคนหมู่มาก แบ่งปันด้วยความเสมอภาค ไม่เก็บไว้คนเดียว เฉพาะคนเดียว เป็นเหตุให้เกิดความรัก
กัน ระลึกถึงกัน เคารพกันและกัน สงเคราะห์กัน ทำให้เกิดการไม่ทะเลาะวิวาท มีความพร้อมเพรียงกัน

๕. สีสสามัญญตามีสล มีความประพฤติเสมอกันโดยศีล กล่าวคือ ทุกคนในสังคม ควรเริ่มจากการรักษา ศีล ๕ และปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด และเท่าเทียมกัน ภายใต้กฎหมายเดียวกัน ผู้ใดทำผิดต้องรับ โทษ ซึ่งจะทำให้สังคมสงบสุขประชากรของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นความคิดเห็นต่างกันอย่างใด ก็คิดได้ และจะต้อง คิดอยู่ในกรอบของศีล การใช้สิทธิเสรีภาพนั้น ใช้ได้ แต่หากอยู่ในกรอบของศีล ๕ แล้ว จะไม่มีวันล่วงละเมิดใน ชีวิตทรัพย์สินของผู้อื่นเลย นอกจากจะมีศีลตามศาสนาที่ตนนับถือแล้ว จะต้องเคารพในระเบียบวินัย กฎหมาย ข้อห้าม ข้อบังคับ และขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ที่สร้างขึ้นมา เพื่อความสงบสุขของบ้านเมืองด้วย

๖. ทิฏฐิสามัญญตา มีความเห็นเสมอกัน หมายความว่า มีความเห็นเป็นอย่างเดียวกัน คิดในสิ่งที่ ตรงกัน ปรับมุมมองให้ตรงกัน โดยไม่ยึดหลักความเห็นส่วนตัวเป็นหลัก แต่ใจกว้างรับฟังความคิดเห็นจากทุก ฝ่าย รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นเสมอ

อนึ่ง เมื่อวันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๙ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรม นาถปิตร ทรงมีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันต สมาคม ทรงแนะนำให้คนไทยปฏิบัติตามธรรม เพื่อความสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ ดังนี้ “...คุณธรรมซึ่ง เป็นที่ตั้งของความสามัคคี ที่ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจกันรักษาและพัฒนาชาติบ้านให้เจริญรุ่งเรือง ต่อกันมาได้ตลอดรอดฝั่ง

ประการแรก คือ การที่ทุกคน คิด พูด ทำด้วยความเมตตา มุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน

ประการที่สอง คือ การที่แต่ละคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูล ประสานงาน ประสานประโยชน์กัน ให้งานที่ ทำสำเร็จผล ทั้งแก่ตน แก่ผู้อื่น และแก่ประเทศชาติ

ประการที่สาม คือ การที่ทุกคนประพฤติปฏิบัติตนในความสุจริต ในกฏกติกา และระเบียบแบบแผน โดยเท่าเทียมเสมอกัน

ประการที่สี่ คือ การที่ต่างคนต่างพยายามทำความคิดเห็นของตนให้ถูกต้อง เทียงตรง และมั่นคงอยู่ใน เหตุในผลหากความคิด จิตใจ และการประพฤติปฏิบัติที่ลงรอยเดียวกันในทางที่ดีที่เจริญนี้ ยังมีพร้อมมูลอยู่ใน ภายในใจคนไทย ก็มั่นใจได้ว่า ประเทศชาติไทยจะดำรงมั่นคงอยู่ตลอดไปได้”

พุทธธรรมในพระราชดำรัสนี้ เรียกว่า “สาราณียธรรม” ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน ซึ่งเป็นหลักธรรม ในพระพุทธศาสนานั้นเอง

ประการแรกที่ว่า “คิด พูด ทำด้วยความเมตตา” มาจากสาราณียธรรม ๓ ข้อ คือ เมตตากายกรรม (ทำ ด้วยความเมตตา) เมตตาวาจากรรม (พูดด้วยความเมตตา) และเมตตามโนกรรม (คิดด้วยความเมตตา)

ประการที่สอง ที่ว่า “การที่แต่ละคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน” ตรงกับสาราณียธรรม ข้อ สาธารณโภคี (แบ่งปันให้เท่าเทียมกัน)

ประการที่สามที่ว่า “การที่ทุกคนประพฤติตนอยู่ในกรอบกติกาโดยเท่าเทียมกัน” ตรงกับสาราณียธรรม ข้อสีลสามัญญตา (มีศีลเสมอกัน)

ประการที่สี่ที่ว่า “การที่ต่างคนต่างพยายามปรับความคิดเห็นของตนให้ถูกต้องลงรอยกัน” ตรงกับสา ราณียธรรม ข้อทิฏฐิสามัญญตา (ความเห็นลงรอยกัน)

ในทางปฏิบัติ สาราณียธรรม จะเริ่มต้นด้วยทิฏฐิสามัญญตา คือ ปรับความคิดเห็นให้ลงรอยแบบ เดียวกันว่า เราทั้งหลายเป็นพี่น้องกัน มีพระเจ้าอยู่หัวองค์เดียวกัน แม้จะต่างศาสนากันก็เป็นคนไทยด้วยกัน เมื่อปรับความคิดเห็นได้อย่างนี้แล้ว เราจะเกิดความรู้สึกสามัคคี คิด พูดทำต่อกันด้วยเมตตา เกื้อกูลแบ่งปัน กันและกัน ปฏิบัติต่อกันตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ด้วยสีลสามัญญตา และปรับความคิดเห็นให้มีผลลงรอย เดียวกันมากยิ่งขึ้น ด้วยทิฏฐิสามัญญตา

หลักธรรมทั้ง ๖ ประการข้างต้น เป็นหลักธรรมสำหรับการเสริมสร้างความสามัคคี และความเป็น ปึกแผ่นให้เกิดขึ้นในสังคม อันจะนำมาซึ่งความสุข ความสันติ ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าทั้งหลายทั้ง ปวง สังคมที่เราอยู่ในปัจจุบันนี้คงจะมีความสุข และน่าอยู่ยิ่งกว่านี้ยิ่งนักถ้าหากว่า คนไทยทุกคน เรียนรู้ที่จะอยู่ ร่วมกันอย่างสันติ เข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกัน ยอมรับในความแตกต่างซึ่งกันและกัน และรู้จักการให้อภัยกันอยู่

ตลอดเวลา ขอให้ทุกท่านมาร่วมมือร่วมใจกัน พัฒนาสังคมของพวกเราให้มีความอบอุ่น และน่าอยู่กันเถิด โดยการเสริมสร้างความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ให้เกิดขึ้นในสังคม แล้วพวกเราจะได้พบกับสันติภาพ และความอบอุ่นที่แต่ละคนต่างก็ปรารถนา และใฝ่ฝันหากันอยู่ตลอดเวลา

ประมวลภาพในการอบรม
โครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาฯ พนักงานตำบล
ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

